КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХАРКІВСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»

СХВАЛЕНО
Протокол Вченої ради КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»
№ 5 від 24.09.2026

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»

№ 49 від 25.09. 2026

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації вчителів початкових класів

«СЕРТИФІКАЦІЯ:
АКЦЕНТИ ДЛЯ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ»

«CERTIFICATION: FEATURES FOR PRIMARY TEACHERS »

РЕКОМЕНДОВАНО
Протокол засідання кафедри
методики дошкільної
та початкової освіти № 8 від 03.09.2026

Харків – 2026

Розробники: Комунальний вищий навчальний заклад «Харківська академія неперервної освіти» (Гезей О.М., старший викладач кафедри методики дошкільної та початкової освіти (секція «Нова українська школа») комунального вищого навчального закладу «Харківська академія неперервної освіти»)

Напрям підвищення кваліфікації: професійний розвиток вчителя відповідно до Професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 29.08.2024 р. № 1225 «Про затвердження професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти»; підготовка вчителів до успішного проходження сертифікації

Розроблено на основі типових програм: типової програми підвищення кваліфікації педагогічних, науково-педагогічних та інших працівників закладів освіти з цієї теми немає, тому за основу взяли наказ МОН України від 29.08.2024 № 1225 «Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти» https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vchytel-zakladu-zahalnoi-serednoi-osvity

Термін дії програми: з 01.11.2026 до 01.11.2031

Рецензенти:
Дегтярьова Галина**,** доктор педагогічних наук, завідувач кафедри сучасних методик навчання, комунального вищого навчального закладу «Харківська академія неперервної освіти»
Вольянська Світлана**,** кандидат педагогічних наук, начальник Східного міжрегіонального управління Державної служби якості освіти

© Харківська академія неперервної освіти
Гезей О.М.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми. Актуальність освітньої програми підвищення кваліфікації «Сертифікація: акценти для вчителів початкових класів» обумовлена високим запитом освітян на професійне зростання, кар'єрне самовизначення та адаптацію до сучасних вимог Нової української школи. Сертифікація як альтернатива атестації має на меті виявлення та заохочення педагогічних працівників з високим рівнем педагогічної майстерності, які володіють методиками компетентнісного навчання і новими освітніми технологіями та сприяють їх поширенню. Проте, частка педагогів не відважуються брати участь у сертифікації педагогічних працівників, тому є нагальна необхідність ознайомити вчителів з процедурою сертифікації, що сприятиме її популяризації серед учителів початкових класів та дозволить їм не лише визначити свій інтелектуальний та педагогічний потенціал, але й організовувати навчання та виховання здобувачів початкової освіти шляхом формування у них ключових компетентностей, наскрізних умінь та світогляду на основі загальнолюдських і національних цінностей, а також розвитку інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, необхідних для успішної самореалізації та продовження навчання. Крім того, підвищення кваліфікації за програмою «Сертифікація: акценти для вчителів початкових класів» та подальша участь у сертифікації дозволить осмислити кожним педагогом досягнуте, вчасно та ефективно реагувати на професійні потреби й запити і спроєктувати подальший професійний розвиток.

Програму розроблено з урахуванням законів України: «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту»; постанов та розпоряджень Кабінету Міністрів України: від 14 грудня 2016 року № 988-р «Про затвердження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року», від 21 лютого 2018 року № 87 у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 липня 2019 року № 688 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти», від 21 серпня 2019 року № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників», від 27 грудня 2018 року № 1190 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 14 січня 2025 р. № 31) «Положення про сертифікацію педагогічних працівників, рішення Комітету Верховної Ради України з питань науки, освіти та інновацій від 07.06.2023 року, протокол № 122 «Освітні втрати й освітні розриви на рівні загальної середньої освіти: вимірювання та механізми подолання»; наказу Державної служби якості освіти України від 15.01.2026 № 01-10/46 «Методика проведення оцінювання професійних компетентностей учасників сертифікації (учителів початкових класів)», наказів Міністерства освіти й науки України від 29.08.2024 № 1225 «Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти», від 04.05.2026 № 722 «Про затвердження системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від

24.06.2026 № 922/46316; листа Міністерства освіти й науки України від 17.08.2026 № 1/17756 «Про інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів / інтегрованих курсів у закладах загальної середньої освіти у 2026/2027 навчальному році» та інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність закладів освіти із окресленого питання.

Обсяг (тривалість): 36 год / 1,2 кредита, з них: 12 год (33 %) інтерактивні лекції, 18 год (50 %) практико орієнтовані види роботи (практикуми, майстер-класи, тренінги, що передбачають вирішення професійних завдань, участь у симуляціях реальних ситуацій, розробка проєктів, кейсів, опанування цифровими застосунками тощо), 4 год (11 %) – самостійна робота слухачів за програмою, що передбачає підготовку до практичних занять, самостійне опрацювання додаткових матеріалів до окремих змістових модулів або навчальних тем у вільний від аудиторних занять час, 2 год (6 %) контрольні заходи.

Особливості реалізації програми:

Тривалість програми – інтенсивна (до 1 місяця).

Навчання за освітньою програмою здійснюється викладачами КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти» у дистанційному форматі, синхронно з використанням сервісу ZOOM. Більшість занять складаються з теоретичної та практичної частин. Теоретична складова реалізується через базові, інтерактивні, проблемні лекції; практична – практикуми, навчальні тренінги, майстер-класи. Діагностика успішності навчання відбувається в процесі проходження підсумкового тестування.

Науково-педагогічні працівники Академії можуть вносити зміни в пропонований освітньою програмою зміст з метою необхідності своєчасного реагування на конкретні умови, у яких відбувається освітній процес, зазначивши їх в розкладі занять, а також для коригування тематики навчальних занять відповідно до вимог чинних нормативних документів щодо здійснення освітнього процесу в закладах освіти, актуальних векторів підвищення кваліфікації педагогічних працівників. Загальний обсяг таких змін може досягати 30 %.

Матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу:

- *для очного навчання:* мультимедійний проєктор, ноутбук, фліпчарт, навчальні матеріали, сучасне програмне забезпечення, програмне забезпечення для інтерактивної дошки, інтернет;
- *для дистанційного навчання:* комп'ютерна техніка, доступ до швидкісного інтернету, дистанційна платформа, програмне забезпечення для проведення відеоконференцій.

Форма підвищення кваліфікації: інституційна (дистанційна / змішана).

Мета підвищення кваліфікації: сформувати в учителів початкових класів розуміння сертифікації як інструменту зовнішнього оцінювання професійної

діяльності вчителя відповідно до трудових функцій, схарактеризованих у Професійному стандарті «Вчитель закладу загальної середньої освіти», сприяти опануванню методиками самооцінювання та проєктування власної педагогічної діяльності, вмотивувати вчителів із високим рівнем педагогічної майстерності до участі в процедурі сертифікації.

Завдання підвищення кваліфікації:

- ознайомити з нормативно-правовим забезпеченням, процедурою та алгоритмом проведення сертифікації; надати рекомендації щодо підготовки до кожного етапу процедури сертифікації;
- сприяти усвідомленню важливості проходження процедури сертифікації, мотивувати до позитивної самооцінки та можливості підтвердити свій рівень професійної майстерності;
- систематизувати методичні прийоми формування ключових компетентностей та наскрізних умінь учнів початкових класів для якісного представлення практичного досвіду учасника сертифікації та самоаналізу власної діяльності;
- удосконалити вміння здійснювати самоаналіз і коригування своєї професійної діяльності, узагальнювати та презентувати власний досвід, визначати траєкторію професійного розвитку;
- розвинути вміння створювати та презентувати, власні освітні продукти (переконструювання змісту, використання візуальних та предметних моделей, компетентнісних та диференційованих завдань, мікронавчання), зокрема з використанням цифрових застосунків.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться. Удосконалення раніше набутих та/або набуття нових компетентностей відповідно до професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства освіти й науки України від 29.08.2024 № 1225:

- предметно-методична компетентність (А2),
- здатність до навчання впродовж життя (Д1).

Очікувані результати підвищення кваліфікації.

За результатами навчання слухачі:

- розумітимуть нормативно-правове забезпечення, процедуру та алгоритм проведення сертифікації ;
- усвідомлюватимуть важливість проходження процедури сертифікації (самовизначення, імідж, підтвердження власного рівня професійної майстерності);

- системно добиратимуть і застосовуватимуть ефективні методи, прийоми та форми навчальної діяльності для формування ключових компетентностей та наскрізних умінь молодших школярів;
- об'єктивно здійснюватимуть самоаналіз і коригування своєї професійної діяльності, узагальнюватимуть власний досвід роботи, визначатимуть траєкторію професійного розвитку;
- розроблятимуть, упроваджуватимуть та презентуватимуть освітні матеріали (візуальні та предметні моделі, компетентнісні та диференційовані завдання тощо) для якісного представлення практичного досвіду учасника сертифікації та самоаналізу власної діяльності.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації відбувається шляхом проходження слухачами курсів підвищення кваліфікації підсумкового тестування. Із системою та критеріями оцінювання результатів підвищення кваліфікації слухачі ознайомлюються на настановному занятті. Тестові завдання відповідають меті, завданням й очікуваним результатам програми та розроблені відповідно до засад компетентнісного підходу й орієнтовані на перевірку теоретичних знань, оцінювання здатності застосовувати здобуті знання на практиці, вирішувати професійні завдання, ухвалювати обґрунтовані рішення, критично мислити.

Підсумковий тест створюється за допомогою цифрових інструментів та складається з 15 завдань.

І рівень: 10 завдань з вибором однієї правильної відповіді. До кожного із завдань наведено чотири варіанти відповіді, з яких лише один правильний. Завдання вважається виконаним, якщо слухач вибрав і позначив правильну відповідь (кожна правильна відповідь оцінюється 1 балом).

ІІ рівень: 4 завдання з вибором кількох правильних відповідей. До кожного із завдань наведено п'ять-вісім варіантів відповіді, з яких кілька правильних (правильний вибір усіх варіантів оцінюється 2 балами, виконання завдання навіть з однією помилкою оцінюється 0 балів).

ІІІ рівень: 1 завдання відкритого типу з короткою відповіддю. Завдання вважається виконаним, якщо відповідь (числова або слово / коротка фраза) чітко сформульована, правильна – 3 бали, якщо відповідь не є правильною / немає відповіді – 0 балів.

Максимальна кількість балів, яку можна набрати, правильно виконавши всі завдання підсумкового тесту, – 21. Прохідний бал – 15 (70%).

Такий підхід оцінювання результатів підвищення кваліфікації сприятиме комплексній оцінці засвоєння матеріалу й формуванню навичок систематизації та аналізу отриманих знань, забезпечить прозорість, зрозумілість, об'єктивність і надійність, буде справедливим і незалежним від суб'єктивних чинників.

Документ про підсумки підвищення кваліфікації: свідоцтво про підвищення кваліфікації**.**

Вартість:

- для педагогічних працівників усіх категорій та керівників закладів освіти, що фінансуються з місцевих бюджетів Харківської області, навчання здійснюється безкоштовно;

- для працівників закладів освіти державної та приватної форм власності, працівників закладів інших, крім освіти, галузей, та інших регіонів – платна послуга, вартість якої визначена «Переліком освітніх послуг КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти», що розміщений на сайті Академії (http://edu-post-diploma.kharkov.ua/).

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Програмою передбачено інтерактивні лекційні заняття, практичні заняття та самостійна робота слухачів.

Особливістю практичних занять є виконання вправ, проведення досліджень, аналіз конкретних ситуацій і розв'язання професійних кейсів.

Самостійна робота передбачає опрацювання додаткових матеріалів до відповідних тем, індивідуальну роботу над проєктами, розроблення навчально-методичних матеріалів чи виконання інших видів діяльності.

Підсумкові заходи передбачають виконання тестових завдань з використанням цифрових застосунків.

Зміст програми складається з 3 модулів та 15 взаємопов'язаних тем. На етапі завершення навчання за Програмою слухачі складають підсумковий тест із 15 питань. Максимальна кількість балів, яку можуть отримати учасники, – 21 бал. Прохідний бал – 15 (70 % правильних відповідей). Учасники, які успішно пройшли навчання та склали підсумковий тест, отримують свідоцтво.

Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, складає: 36 год, з них: 12 год (33 %) – лекційні заняття, 18 год (50 %) – практична робота, 4 год (11 %) – самостійна робота, 2 год (6 %) – контрольні заходи.

Навчально-тематичний план

№ теми	Назва модуля, теми	Кількість годин				
		Лекції	Практ. заняття	Самост. робота	Контр. заходи	**Усього**
1	**Модуль 1. Актуальні питання проведення сертифікації**					
1.1	Процедура сертифікації: нормативне забезпечення	2				2
1.2	Стратегії ефективної підготовки до незалежного оцінювання		2	2		4

№ теми	Назва модуля, теми	Кількість годин				
		Лекції	Практ. заняття	Самост. робота	Контр. заходи	**Усього**
1.3	Вивчення практичного досвіду учасника сертифікації: на що звернути увагу	1	1			2
	Разом за модулем	**3**	**3**	**2**		**8**
2	**Модуль 2. Професійні компетентності вчителя**					
2.1	Мовно-комунікативна компетентність учителя. Чинний український правопис	1	1	1		2
2.2	Особливості предметно-методичної компетентності вчителя НУШ	1	1			2
2.3	Предметно-методична компетентність: формування читацьких умінь молодших школярів	1	1			2
2.4	Здатність учителя формувати вільне володіння державною мовою в молодших школярів	1	1			3
2.5	Здатність формувати математичну компетентність у молодших школярів	1	1			2
2.6	Урок як інструмент формування компетентностей та наскрізних умінь	1	1			2
2.7	Інформаційно-цифрова компетентність сучасного педагога	1	1			2
2.8	Емоційно-етична компетентність: сучасні підходи до навчання й виховання	1	1			2
2.9	Інклюзивна компетентність: здатність педагога працювати з дітьми з ООП	1	1			2
2.10	Оцінювально-аналітична компетентність: оцінювання навчальних досягнень молодших школярів		2	1		3
	Разом за модулем	**9**	**11**	**2**		**22**
3	**Модуль 3. Діагностико-аналітичний**					
3.1	Настановне заняття. Вхідне діагностування		2			2
3.2	Конференція з обміну досвідом		2			2
	Разом за модулем		**4**			**4**
	Підсумкові заходи: підсумкове тестування				**2**	
	Разом годин за освітньою програмою	**12**	**18**	**4**	**2**	**36**

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ
МОДУЛЬ 1. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРОВЕДЕННЯ СЕРТИФІКАЦІЇ

Тема 1.1. Процедура сертифікації: нормативне забезпечення

Процедура сертифікації педагогічних працівників: нормативне забезпечення у поточному календарному році, огляд оновленої законодавчої бази та ключових документів. Календарний план етапів оцінювання професійних компетентностей. Умови участі та процедурні етапи.

Практична частина: Робота з нормативними документами, розміщеними на сайті Державної служби якості освіти (https://sqe.gov.ua/diyalnist/sertifikaciya/) та сайті Українського центру оцінювання якості освіти (https://testportal.gov.ua/zagagalna-informatsiya-pedahog/

Тема 1.2. Стратегії ефективної підготовки до незалежного оцінювання

Ознайомлення вчителів початкових класів з форматом, структурою та програмою незалежного тестування. Надання практичних порад та стратегії для успішного складання тесту. Розгляд типових помилок та шляхів їх уникнення.

Огляд інтернет-ресурсів для самостійної підготовки до І етапу сертифікації вчителів початкових класів.

Практикум із розв'язання зразків тестових завдань. Аналіз відповідей та обговорення типових помилок.

Індивідуальні консультації та відповіді на запитання.

Тема 1.3. Вивчення практичного досвіду учасника сертифікації: на що звернути увагу

Основні положення методики проведення оцінювання професійних компетентностей учасників сертифікації (учителів початкових класів). Професійні компетентності учителя, необхідні для: забезпечення досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених державними освітніми стандартами; формування в учнів ключових компетентностей та наскрізних умінь; формування в учнів ціннісних орієнтирів. Професійні компетентності та критерії. Порядок та складові вивчення практичного досвіду учителів початкових класів, що сертифікуються: аналіз самопрезентації практичного досвіду роботи учасника сертифікації; спостереження за навчальними заняттями; спостереження за самоаналізом проведеного навчального заняття; аналіз розв'язання ситуаційних завдань; інтерв'ю з учасником сертифікації.

Практична частина: моделювання самопрезентації практичного досвіду роботи учасника сертифікації.

МОДУЛЬ 2. ПРОФЕСІЙНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛЯ

Тема 2.1. Мовно-комунікативна компетентність учителя.

Чинний український правопис

Мовно-комунікативна як одна з професійних компетентностей учителя початкових класів відповідно до професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого 20.08.2024. Зміст мовно-комунікативної професійної компетентності: здатність забезпечувати здобувачам освіти навчання державною мовою; здатність формувати й розвивати мовно-комунікативні вміння й навички здобувачів освіти.

Українська мова – одна з найбільш розвинених і красивих мов світу. Літературна мова як зразкова, наддіалектна форма існування національної мови.

Застереження від типових лексичних помилок. Доцільний вибір синонімів, паронімів. Пуризм як свідоме прагнення не допускати запозичень у мову й позбуватися їх. Позитивні й негативні аспекти пуризму. Мовленнєві засоби етикету.

Застереження від типових граматичних помилок, характерних для педагогів та школярів Харківської області. Правильний вибір роду, відмінків, прийменників. Проблема вибору закінчення в родовому відмінку однини іменників чоловічого роду другої відміни. Кличний відмінок.

Стилістичні норми – доцільність використання мовновиражальних засобів у конкретному лексичному оточенні, відповідній ситуації спілкування. Офіційно-діловий стиль. Оформлення заяви.

Рішення Національної комісії зі стандартів державної мови від 01 березня 2026 року № 47 «Про затвердження Українського правопису як стандарту державної мови». Основні зміни в новій редакції «Українського правопису».

Практична частина. 1. Виправлення типових лексичних та граматичних помилок, характерних для педагогів та школярів Харківської області.

2. Розв’язування завдань із тестових зошитів, що стосуються мовно-комунікативної компетентності, та аналіз їх виконання.

Тема 2.2. Особливості предметно-методичної компетентності вчителя НУШ

Складові Професійного стандарту вчителя. Сутність і складові предметно-методичної компетентності вчителя: здатність моделювати зміст освіти, розвиток ключових і наскрізних умінь, здійснення інтегрованого навчання, сучасні методики й технології, формування ціннісних ставлень. Структура предметно-методичної компетентності: знання, уміння й навички, комунікація, відповідальність та автономія.

Сучасні вимоги до освітньої діяльності вчителя: впровадження нових технологій та інноваційних методів навчання, формування в учнів навичок самостійного здобуття знань, розвиток соціальних навичок та співпраці, активна цифровізація навчального процесу.

Інноваційні методики в роботі вчителя: (проєктні, проблемні, гейміфіковані, кейс-методи тощо).

Шляхи вдосконалення предметно-методичної компетентності вчителя: неперервний професійний розвиток, самоосвіта, набуття нових технологічних навичок.

Тема 2.3. Предметно-методична компетентність: формування читацьких умінь молодших школярів

Мовно-літературна освітня галузь Державного стандарту початкової освіти: мета, завдання. Наскрізні вміння на уроках літературного читання

Мета й завдання змістової лінії «Читаємо»: формування в учнів повноцінної навички читання, умінь самостійно вибирати й опрацьовувати літературні тексти, висловлювати своє ставлення до прочитаного, сприймати художній текст, користуватися раціональними прийомами пошуку інформації, працювати з інформацією, застосовувати її в різних ситуаціях.

Психофізіологічні характеристики процесу читання. Традиційні та інноваційні технології формування і розвитку навички читання (І. Федоренка,В. Зайцева, Б. Едігея, О. Джежелей, О. Савченко). Вправи на удосконалення навички читання.

Види читання (пошукове, ознайомлювальне, переглядове, вивчаюче) ташляхи їх формування.

Методи вивчення літературного твору. Аналіз художнього тексту. Алгоритми складання запитань. Види діяльності, які реалізують прийом стилістичного аналізу та прийом аналізу образів персонажів.

Поняття про критичне читання.

Інтерпретація художнього тексту.

Причини негативних тенденцій у формування читацької компетентності сучасних молодших школярів. Особливості розумового розвитку сучасних дітей: втрата здатності до сприймання довгих текстів, скринінгове читання, серфінг, тощо.

Особистісно зорієнтований підхід у формуванні навички читання. Запровадження технології «Щоденні 5» для розвитку навички читання.

Практична частина. Робота в групах. Створення завдань для формування в учнівства здатності розуміння та інтерпретації текстів: метод різнокольорових капелюхів Е. де Боно, ромашка Блума, метод РАФТ.

Тема 2.4. Здатність учителя формувати вільне володіння державною мовою в молодших школярів

Значення предметно-методичної компетентності для успішної сертифікації вчителя початкових класів.

Зміст ключової компетентності «вільне володіння державною мовою».

Вік початкової освіти як сприятливий для засвоєння природним шляхом другої мови (В. Пенфільд, Е. Пулгрем). Натуральний метод вивчення нерідної мови як єдиний ефективний для здобувачів початкової освіти. Вагомість створення стимульованого мовленнєвого середовища для формування та вдосконалення літературного мовлення молодших школярів.

Потенціал мовно-літературної освітньої галузі щодо формування ключової компетентності «вільне володіння державною мовою».

Ефективні шляхи формування фонетичних умінь молодших школярів. Алгоритм звукового аналізу слів. Роль дії моделювання на етапі звукового аналізу слова. Звукова модель слова з заданою кількістю звуків як засіб контролю за правильністю виділення звуків у слові. Відображення у звуковій моделі слова кількості звуків. Послідовне інтонування звуків у повністю вимовленому слові як спосіб виділення звуків. Виділення складу як мінімальної вимовної одиниці. Складова модель слова. Характерологічні особливості голосних та приголосних звуків: голосні як «роторозкривачі», приголосні як «ротостулювачі». Визначення кількості голосних звуків у слові як дія контролю побудови складової моделі слова. Відображення у звуковій моделі слова голосних та приголосних звуків, а також наголошеного голосного звука. Виявлення змісторозрізнювальної функції наголосу. Виявлення змісторозрізнювальної функції «твердості-м'якості» приголосних звуків. Відображення у звуковій моделі твердих та м'яких приголосних звуків. Виявлення змісторозрізнювальної функції «дзвінкості-глухості» приголосних звуків. Відображення у звуковій моделі дзвінких та глухих приголосних звуків. Добір слів для звукового аналізу в першому класі (у яких написання збігається з вимовою).

Алгоритм читання. Орфоепічне читання. Вагомість формування літературної вимови в молодших школярів.

Дослідження будови слова. Поняття «значуща частина слова». Основа та закінчення слова. Спосіб визначення закінчення та основи в словах різного типу. Нульове закінчення. Зміни слова та різні слова. Спосіб визначення кореня слова: пояснення значення слова за принципом тлумачного словника з намаганням використати слово з подібною звуковою будовою (*столик – маленький стіл*). Дослідження ролі префікса та суфікса в слові. Вагомість уміння визначати будову слова для орфографічного письма, розуміння значення слів, мовної системи. Розвиток аналітичного мислення в процесі визначення будови слова.

Практична частина. Визначення слів, придатних для звукового аналізу, запису під диктування та списування в першому класі. Визначення будови слова, застосовуючи здобуті способи. Застереження від типових помилок.

Тема 2.5. Здатність формувати математичну компетентність у молодших школярів

Наскрізні вміння математичної освітньої галузі. Критичне мислення та його роль в математиці. Методи формулювання запитань для розвитку критичного мислення: запитання-гачки, запитання з відкритим фіналом, запитання-провокації, порівняння й аналіз. Методи розвитку критичного мислення: «математичні детективи», гра «правда-неправда», аналіз помилок, запитання відкритого типу, робота з логічними задачами, дивергентні завдання.

Креативність у математиці як здатність знаходити нестандартні підходи до розв’язання задач, бачити зв’язки між числами, знаходити кілька варіантів відповіді та придумувати власні математичні закономірності.

Комунікація – математика як мова. Методи розвитку комунікаційних навичок: математичний сторителінг – пояснення понять через історії, діалогічне навчання – дискусії, пояснення алгоритмів один одному, використання візуальних моделей (схем, діаграм, блок-схем), формулювання власних математичних запитань.

Командна робота в математиці: парна, групова робота. Приклади кооперації на уроках математики математичні проєкти, квести, математичний телеграф.

Практична частина. Групова робота з теми «Використання цифрових застосунків для формування наскрізних умінь на уроках математики» (можливості платформи IZZI, застосунку CLEVERMATHS)

Тема 2.6. Урок як інструмент формування компетентностей та наскрізних умінь

Урок як ключовий інструмент формування наскрізних умінь. Наскрізні уміння відповідно до ДСПО. Концептуальна основа уроку: від «Знаю що» до «Вмію як».

Моделювання уроку: зміна структури уроку для розвитку наскрізних умінь.

Етап мотивації: створення проблемних ситуацій, що стимулюють критичне мислення.

Діяльнісний підхід: перехід від пояснення, розповіді вчителя до групової роботи, проєктів, дебатів, дискусій.

Навчання учнів планувати свій час та оцінювати власні ресурси під час виконання завдання. Інтеграція змісту: наскрізні лінії, що є надпредметними темами.

Практичні завдання спрямовані на розв'язання проблем, оцінку ризиків, прийняття рішень, а не лише запам'ятовування фактів. Методичний інструментарій техніки та вправи, які сприяють формуванню наскрізних умінь на будь-якому уроці.

Альтернативні підходи до оцінювання наскрізних умінь. Уміння надавати зворотний зв'язок, що демонструє та стимулює особистісне зростання дитини. Самооцінювання та взаємооцінювання: Перетворення учня з об'єкта контролю на суб'єкта аналізу.

Практична частина. Робота в групах. Техніки та вправи, які сприяють формуванню наскрізних умінь на будь-якому уроці. Розробка фрагментів уроків з використанням методичного інструментарію для формування наскрізних умінь. Наприклад, кооперативне навчання: робота в групах, парах змінного складу, метод «Джигсоу»; емоційний інтелект: рефлексія не лише результатів («Що вивчив?»), а й стану («Як я почувався під час виклику?»).

Розв’язування завдань із тестових зошитів, що теми заняття та аналіз їх виконання.

Тема 2.7. Інформаційно-цифрова компетентність

Характеристика інформаційно-цифрових знань, умінь і навичок як стандарт професійної компетентності вчителя початкових класів (відповідно до Професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», 2024). Пошук цифрових інструментів для професійної самореалізації, відповідальність і автономія. Зв’язок із формуванням ключових компетентностей та наскрізних умінь. Основні принципи використання цифрових технологій в освітньому процесі (на основі Наказу МОН України №208): цифрові інструменти для створення та редагування текстів; використання мультимедійних ресурсів на урокаху початкових класах; організація онлайн-тестування та оцінювання навчальних досягнень учнів; правила безпечного використання інтернету; методика роботи з онлайн-словниками та довідниками; використання інструментів для створення та редагування відео та аудіоконтенту.

Практична робота. Розв’язування завдань із тестових зошитів, що стосуються інформаційно-цифрової компетентності, та аналіз їх виконання.

Розроблення завдань з української мови та літератури з використанням цифрових технологій.

Тема 2.8. Емоційно-етична компетентність: сучасні підходи до навчання й виховання

Характеристика емоційно-етичної компетентності в Професійному стандарті вчителя. Соціально-емоційні навички як складова Soft Skills.

Можливості формування емоційно-етичної компетентності в освітньому процесі початкової школи. Формування навичок самоусвідомлення, навчання вчитися, самоуправління, розвиток емоційного інтелекту, толерантності. Активне навчання, використання інтерактивних методів і різноманітних джерел навчання. Методи формування емоційно-етичної компетентності на уроках літературного читання / читання: ситуативні вправи, рольові ігри, проєкти, дискусії, вправи зі збудженням емоцій і діалогу, компетентнісно орієнтовані

завдання до навчальних текстів і художніх творів.

Практична робота. Опрацювання завдань із тестових зошитів, що стосуються емоційно-етичної компетентності.

Тема 2.9. Інклюзивна компетентність: здатність педагога працювати з дітьми з ООП

Поняття та принципи інклюзії. Інклюзія як філософія освіти: рівність, доступність, повага до різноманіття. Основні принципи інклюзивної освіти: доступність та рівність можливостей, адаптація навчального процесу, створення безбар'єрного середовища, партнерство між педагогами, родиною та спеціалістами.

Законодавче забезпечення інклюзивної освіти: національне законодавство, міжнародні документи.

Компетентності педагога в умовах інклюзивного навчання. Інклюзивна компетентність як одна із професійних компетентностей педагога: суть та характеристики. Питання, які спрямовані на визначення рівня інклюзивної компетентності під час сертифікації.

Основи психолого-педагогічного супроводу дітей з ООП. Категорії дітей з ООП. Методи та підходи до навчання: візуалізація матеріалу, індивідуалізація навчання; використання альтернативної комунікації; робота в малих групах та тьюторський супровід.

Практичні аспекти інклюзивного навчання. Організація інклюзивного освітнього середовища.

Практична робота. Опрацювання завдань із тестових зошитів, що стосуються інклюзивної компетентності.

Розв'язування педагогічних ситуацій, що стосуються організації інклюзивного освітнього середовища.

Тема 2.10. Оцінювально-аналітична компетентність: оцінювання навчальних досягнень молодших школярів

Практичне заняття. Суть та складові оцінювально-аналітичної компетентності (критерії та показники). Роль оцінювально-аналітичної компетентності вчителя в процесі сертифікації.

Педагогічне діагностування (за О. Онопрієнко, С. Мартиненко, І. Підласим, С. Гончаренко). Рівні навченості (за С. Гончаренко). Основні показники навченості.

Суть формувального оцінювання, його цілі та завдання. Аналіз практичного досвіду вчителів: типові помилки та шляхи їх подолання. Практичні поради щодо організації формувального оцінювання у початкових класах. Методи та інструменти формувального оцінювання.

Результати навчання з різних освітніх галузей, що підлягають освоєнню учнями в 1-2 та 3-4 класах. Діагностування залишкових знань учнів.
Оцінювання результатів залишкових знань учнівсва. Показники навченості, що засвідчують готовність до подальшого навчання. Методичний кейс вхідного діагностування навченості молодших школярів.

Моніторингові дослідження ВШО (первинне та вторинне діагностування за курс 3 – 4 класів). Зміст, особливості представлення завдань.

Діагностувальні роботи, їх види та форми проведення. Використання цифрових застосунків для оцінювання рівня навчальних досягнень молодших школярів.

Формувальне оцінювання навчальних досягнень учнів. Вербальне оцінювання освітніх результатів. Приклади оцінювальних суджень (сильні сторони, що потрібно покращити, наступні кроки).

Робота в групах. Розробка алгоритму конструювання діагностувальної роботи та бланку оцінювання. Аналіз діагностувальної роботи з математики (визначення характеристик результатів навчання та рівня реалізації навчальної діяльності.

Приклади завдань із тестових зошитів для вчителів початкової школи, їх аналіз.

МОДУЛЬ 3. ДІАГНОСТИКО-АНАЛІТИЧНИЙ

Тема 3.1. Настановне заняття. Вхідне діагностування

Практичне заняття. Реєстрація слухачів. Ознайомлення слухачів з організацією, змістом та умовами проведення курсів підвищення кваліфікації. Повідомлення умов щодо проведення підсумкового тестування та конференції з обміну досвідом.

Проведення вхідного діагностування та рефлексія слухачів щодо власного педагогічного досвіду і визначення особистих орієнтирів професійного розвитку. Узгодження індивідуальних і спільних цілей навчання.

Тема 3.2. Конференція з обміну досвідом

Практичне заняття. Висвітлення та обговорення найбільш актуальних загальнопедагогічних проблем розвитку сучасного освітнього простору, актуальних питань педагогічної інноватики та методики викладання щодо діагностики, подолання освітніх утрат молодших школярів з математики.

Визначення результативності навчання на курсах підвищення кваліфікації за освітньою програмою з теми «Сертифікація: акценти для вчителів початкових класів».

3.1. Орієнтовний перелік практичних завдань

Практичні завдання зазначені у відповідних темах за навчально-тематичним планом.

3.2. Орієнтовний перелік питань для самостійного опрацювання

1. Для успішного проходження зовнішнього незалежного оцінювання учасника сертифікації потренуйтеся на тренажері для учасників сертифікації учителів початкових класів. Пропоновані завдання подібні до завдань сертифікаційної роботи з урахуванням специфіки комп'ютерного тестування. https://lv.testportal.gov.ua/Certification/primary-services.php
2. Опрацюйте матеріали презентації «Орфоепічні норми української мови. Дотримання орфоепічних норм у процесі освітньої діяльності». (Розміщено у «Навчальних матеріалах для слухачів»)
3. Опрацюйте навчально-методичні посібники: «Діагностувальні роботи з математики. 3 – 4 класи (за підручником С. Скворцової, О. Онопрієнко): навчально-методичний посібник /О.М. Гезей; за заг. ред. Л.Д. Покроєвої. – Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2023. – 109 с.» / «Діагностувальні роботи з математики. 3-4 класи (за підручником Н. Листопад): навчально-методичний посібник / Ольга Михайлівна Гезей; за заг. ред. Л. Д. Покроєвої. – Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2023. – 127 с.». (Розміщено у «Навчальних матеріалах для слухачів»). Розгляньте можливість їх використання у практиці власної діяльності.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Державний стандарт початкової освіти (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 липня 2019 р. № 688) – 49 с. – URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text
2. Закон України «Про освіту»
3. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року. URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text
4. Методика проведення оцінювання професійних компетентностей учасників сертифікації (учителів початкових класів) / наказ Державної служби якості освіти України від 15.01.2026 № 01-10/46 – URL: https://sqe.gov.ua/wp-content/uploads/2026/01/2026_metodyka_oczinyuvannya_pochatkovi_klasy_z-dodatkamy.pdf
5. Положення про сертифікацію педагогічних працівників / постанова Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2018 р. № 1190 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 14 січня 2025 р. № 31) – URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/31-2025-%D0%BF#Text
6. Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти / наказ МОН України від 13. 07.2021 № 813. – URL: https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-metodichnih-rekomendacij-shodo-ocinyuvannya-rezultativ-navchannya-uchniv-1-4-klasiv-zakladiv-zagalnoyi-serednoyi-osviti

7. Про затвердження системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів / наказ МОН України від 04. 05.2026 № 722. – URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0922-26#Text
8. Про інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів / інтегрованих курсів у закладах загальної середньої освіти у 2026/2027 навчальному році / лист МОН України від 17.08.2026 № 1/17756-26 – URL: https://mon.gov.ua/npa/pro-instruktyvno-metodychni-rekomendatsii-shchodo-vykladannia-navchalnykh-predmetiv-intehrovanykh-kursiv-u-zakladakh-zahalnoi-serednoi-osvity-u-20262027-navchalnomu-rotsi
9. Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти» / наказ МОН України від 29. 08.2024 № 1225. – URL: https://mon.gov.ua/news/informatsiine-povidomlennia

Основна література

1. Большакова І. Критичне мислення. Початкова школа. Київ: «Вид. дім «Перше вересня», 2016.144 с.
2. Компетентнісно орієнтований підхід до оцінювання результатів навчання учнів: приклади завдань регіональних моніторингових досліджень [Електронне видання] / І.В. Капустін, Т.М. Голтяй, С.С. Євтушенко, О.О. Мілаш; за заг. ред. Л.Д. Покроєвої. – Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2025. – 254 с.: https://drive.google.com/file/d/1SgJWFtMNCFd-qcqp6eSPSjax67xAQj9V/view?usp=sharing
3. Методичні рекомендації щодо формування математичної, читацької та природничо-наукової компетентностей учнівства початкових класів: уроки за підсумками загальнодержавного зовнішнього моніторингу якості початкової освіти 2024 року / автори: О. Кондратюк, Г. Нікішина, Л. Гузар. Київ 2025, 117 С 8 – 41. / URL: https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2025/11/Metodychni_rekomendatsiyi_ZZMYAPO_2025_ost.pdf
4. Перезавантаження НУШ: практичні орієнтири для вчительства початкової школи / автори: Р. Шиян, Ю. Романенко, В. Терещенко, О. Мірошникова, О. Коршунова, О. Романюк, С. Гарна, І. Ліпчевська, І. Забава, Б. Смаль. Київ, 2025, 116 с.
5. Рекомендації щодо формування математичної компетентності учнів на рівні початкової освіти / Ю. Романенко, В. Лещенко, Л. Шкарбан ; за ред. О. Осадчої та Ю. Романенко; Український центр оцінювання якості освіти. Київ, 2022. 43 с. / URL: https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2022/09/Metodychni_matematychna.pdf
6. Стислий огляд основних змін у новій редакції «Українського правопису» (2019) [Електронний ресурс]. – URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/osnovni-zminy%202019.pdf
7. Я (практикую) СЕЕН. Рекомендації для здійснення формувального оцінювання навчальних досягнень учнівства із СЕЕН: навч.-метод. посібник / О. Дегтярьова, Т. Дрожжина, О. Твердохліб; за заг. ред. О. Елькіна, О. Марущенка, О. Масалітіної. – 2-ге вид. – К.: ТОВ «Інжиніринг», 2023. – 66 с.
8. Український правопис // https://mova.gov.ua/storage/app/sites/19/2026/rishennja-komisiji/01-03/sdm-ukrayinskii-pravopis-vidannia.pdf
9. Тлумачний словник української мови [Електронний ресурс] : у 20-ти томах: електронна версія видання / Нац. акад. наук України, Укр. мовно-інформ. фонд; гол. ред. В. М. Русанівський ; науковий керівник проекту В. А. Широков, 2010. URL: - https://sum20ua.com

Додаткова література

1. Гезей О.М. Діагностувальні роботи з математики. 3 – 4 класи (за підручником Н. Листопад): навчально-методичний посібник / Ольга Михайлівна Гезей; за заг. ред. Л. Д. Покроєвої. – Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2023. – 137 с.
2. Діагностика та механізми подолання втрат у навчанні молодших школярів. Методичні рекомендації [Електронне видання]/ кол. автор. за загальною редакцією О.М. Топузова ; укл. О. В. Онопрієнко – Київ : Інститут педагогіки НАПН України, 2023. 146с.
3. Мікронавчання: Як новий освітній тренд мотивує вчитися сучасних дітей. – URL: https://osvitoria.media/experience/mikronavchannya-yak-novyj-osvitnij-trend-motyvuye-vchytysya-suchasnyh-ditej/
4. Сторінка СЕЕН в Україні. https://www.edcamp.ua/seelukraine/